

Amor de peixos

Diu en els prologuistes i els entesos que *Le con d'Irène* és una de les més altes obres eròtiques que es pot tenir entre les mans. Entre les dues mans, en aquest cas, perquè no és llibre per ser "llegit amb una mà", és una altra cosa. Pieyre de Mandiargues diu que la seua prosa és de tal esplendor que potser recorda algunes obres de la literatura francesa que se li pugen comparar, però molt poques que la superen. I diu que Camus la considerava com el més bell de tots els textos relacionats amb l'eroticisme. Louis Aragon, pare de la criatura, la va publicar el 1928 amb pseudònim, i a partir de llavors en va negar sempre formalment la paternitat. Per penitència d'haver transgredit en part el dogma surrealista, per tímidesa davant l'escàndol públic que tal paternitat implicava llavors, o per submissió a la rigidesa moral del Partit Comunista on va exercir tants anys el mandarinet literari indiscutit.

L'obra, però, de tot això, no n'ha patit gens. Després de més de quaranta anys amagada, en tornar a la llum tenia el mateix resplendor del moment original. Jo no sóc un devot particular de Louis Aragon, la meua sintonia estètica amb el surrealisme és més aviat precària, i a més tampoc no sóc gran consumidor ni expert en literatura eròtica. No hi fa res: la lectura de *Le con d'Irène* té l'impacte d'una bellesa violenta, fulgurant. Cosa que no és fàcil de trobar en la prosa, i menys encara —pel que conec— en la prosa denominada eròtica: és generalment avorrida, rarament original, poques vegades fulgurant i li passa el mateix que de vegades passa en la vida: "comme il allait de con en con/ il devint terriblement triste" (és un poema del mateix Aragon). Potser el secret d'*El cony d'Irène*, a més de estar fet d'una prosa resplendent, és que no solament parla del cony d'Irène o d'altres conys i complements. En parla, i molt meravellosament,

és clar, però també parla d'altres coses. Tan serioses, tan fascinants, tan profundes i tan misterioses com el mateix cony, que és "¡tan petit i tan gran!".

Parla, per exemple, de l'horror inefable de l'absència quan es fa present, de tres soldats suats en una habitació de bordell, d'un paralític vell que gaudeix perversament de l'espectacle de la vida immòbil i mut a la cadira. Parla d'Irène i, en una pàgina per a mi memorable, parla de peixos.

"Peixos, us pareixeu a la mitologia", escriu Aragon. "Els vostres amors són perfectes i les vostres cremors inexplicables. No us acosteu a les vostres femelles i quedeu-vos exaltats davant només de la idea de la llavor que us segueix com un fil, davant de la idea del misteriós dipòsit que una altra exaltació muda, anònima, produïu en l'ombra de les aigües llueus". Aquesta és l'arrel i el nus del misteri: ¿com és possible l'amor del peix? Els humans només podem entendre l'amor —vull dir l'amor dels sexes, les atraccions, les unions, les convulsions— des de la nostra condició de mamífers, dividits per natura en una meitat penífera i una altra vaginífera, i per tant obligats a procurar la multiplicació de l'espècie per acoblament de les dues meitats. Quan

mirem l'amor dels conills, dels gossos i de les cabres, és una imatge del nostre. Però també l'amor de les gallines, de les granotes, de les tortugues i de les mos-

ques: atracció, torbament, contacte, unió pel punt més sensible, convulsió divina o potser mortal. I d'ací vénen les criatures, els pollets i les mosquetes. Els plaers de l'acoblament —els amors i les friccions— són l'estímul i el premi de la funció reproductora. No hi ha cap secret, tot funciona ben lubricat. Però, amb els peixos, ¿què?

Amb els peixos, o almenys amb moltíssimes espècies de peixos, passa que la femella, tant si balla abans una mica amb el mascle o no, deixa caure al fons de la mar una petita pluja d'ous. Llavors el mascle, si pot, passa per damunt i deixa caure una arruixada seminal. Ja està fet. "Peixos, no intercanvieu cartes d'amor, trobeu el vostre desig en la vostra pròpia elegància". És exactament això, jo ho he vist en la tele, cosa que Aragon no podia haver vist: els peixos —ella i ell— sembla que troben en la pròpia elegància, en l'elegància del gest desinteressat, tot el contingut del seu plaer. "Les vostres transparents exaltacions. Oh Déu meu, com les envege", escriu el poeta en prosa, desesperat per una absència. Sense besos ni abraçades, sense pes ni pressió, sense unió d'alguna carn, sense matèria de contacte, sense res. Pensem "un sol instant en l'instant del vostre esperit en què es forma la bella planta marina de la voluptuositat...". Orgasmes per pura concentració mental. "Flexibles masturbadors dels dos sexes, peixos jo m'incline davant del vertigen dels vostres sentits". No hi ha misteri eròtic més gran i més inabastable. Ni el mateix cony d'Irène, "estimat abisme vertiginós". Ni això.

Joan F. Mira